

# Често задавани въпроси по програма „Създавана и/или разпространение – малки проекти“ 2026 г.

## Съдържание

|                                                       |    |
|-------------------------------------------------------|----|
| Допустими кандидати .....                             | 2  |
| Проектни направления .....                            | 2  |
| Допустими дейности .....                              | 2  |
| Съдържание/използване на Изкуствен интелект (ИИ)..... | 4  |
| Уязвими групи .....                                   | 5  |
| Минали проекти .....                                  | 6  |
| Допустими разходи .....                               | 7  |
| Бюджет, ДДС, Собствен принос, Съфинансиране .....     | 7  |
| Подписване с КЕП .....                                | 10 |

## Допустими кандидати

Кои лица/организации могат да кандидатстват по програмата?

1.1 Частни културни организации по смисъла на чл. 10, ал. 1, т.1 от ЗЗРК;

1.2 Културни организации по смисъла на чл. 4, ал. 1. от ЗЗРК – културни институти, които се създават със специален закон или акт на изпълнителната или местната власт. Само за проекти, които не получават за същата дейност финансиране през системата за делегирани бюджети;

1.3 Организации, учредени по Закона за народните читалища;

1.4 Самоосигуряващи се физически лица с българско гражданство, регистрирани като упражняващи свободни професии в сферата на културата, регистрирани в регистър БУЛАСТАТ\*.

*\* Съгласно Допълнителните разпоредби, § 1, т. 7 на ЗЗРК „Свободна професия“ е професията на лица, упражнявана в областта на културата, която се осъществява самостоятелно и независимо.*

По колко програми за една година мога да кандидатствам?

Даден кандидат има право на до два финансирани проекта от НФК в различни програми в рамките на една конкурсна сесия.

Може ли да кандидатствам със стар проект?

Недопустими са проекти, които не са одобрени на предишни конкурси, организирани от Фонда, като това не включва проекти, които не са одобрени поради недостиг на средствата, посочени в заповедта за съответния конкурс;

## Проектни направления

В кое направление да подам моя проект?

Кандидатът следва самостоятелно да прецени към кое от направленията, посочени в условията на програмата, в най-голяма степен се отнася проектното предложение, съобразно неговото съдържание, цели и предвидени дейности. Съответно проектът ще бъде оценяван от експерти с профил, съответстващ на избраното от кандидата направление. Допустими дейности

Допустимост на „кръжок/обучение“: дали самостоятелно организиране на кръжок за деца е допустимо и при какви условия обучение/работа с деца може да е част от проект за културен продукт?

В случай че предложението представлява проект за създаване и/или разпространение на културен продукт, в рамките на който са предвидени подходящи дейности за работа с деца, то ще бъде преценявано съобразно конкретното съдържание и общата концепция на проекта.

Необходимо ли е да представим Писмо за съгласие, подписано от всеки един от участниците?

Няма такова изискване по програмата.

Допустими продукти и примери при книги: допустима ли е илюстрирана книга по вече отпечатана книжка в друг формат (нови илюстрации), допустим ли е допълнителен тираж и при какви условия (напр. представяне пред публика)?

Да, по принцип е допустимо създаване на илюстрирана книга по вече отпечатана книжка в друг формат, когато проектът предвижда създаване на нов културен продукт – например ново илюстрирано издание на вече съществуващо произведение – и неговото представяне и/или разпространение, при условие че са спазени всички изисквания на програмата и са уредени необходимите авторски и сродни права.

Авторски/сродни права при книги – как се третира допустимостта (в контекста на горните примери)?

- Съгласно Условиата на Програмата дейности с неуредени права по смисъла на Закона за авторското право и сродните му права са недопустими.
- Допустим разход по Програмата е уреждането на авторски и сродни права на новосъздаден културен продукт.

Допустимо ли е разпространение извън България?

Условиата на програмата не забраняват разпространение на културен продукт извън България.

Допуска ли се разпространение само по себе си, без създаване на нов културен продукт?

Посочените в раздел IX „Дейности“ условия следва да се разглеждат в тяхната цялост, като конкретните хипотези за допустимо кандидатстване са допълнително разяснени в частта „Уточнения“.

Програмата допуска три основни типа проектни предложения:

- създаване на нов културен продукт, при задължително първо публично представяне на създадения продукт;

- разпространение на вече съществуващ културен продукт, като към кандидатурата се представя информация, позволяваща идентифицирането и оценката на съществуващия продукт;
- създаване и разпространение на един и същ културен продукт.

В този контекст посоченото сред недопустимите дейности „предвиждащи само създаването на нов културен продукт или само разпространението на вече съществуващ културен продукт“ следва да се разбира с оглед на цялостната логика на програмата и на дадените непосредствено след това уточнения.

Тоест, не се цели да бъде изключена възможността за кандидатстване с проект, насочен към създаване или към разпространение на културен продукт. Не се допуска проектът да се изчерпва единствено с **чисто производствена дейност по създаване на културен продукт, без неговото първо публично представяне**, или единствено с **дейности по разпространение, без представяне на информация за вече съществуващия културен продукт и без конкретно съдържание, позволяващо да бъде преценена неговата идентичност и връзката му с предвидените дейности по проекта**.

Именно поради това в раздел „Уточнения“ изрично е посочено, че се допуска кандидатстване за създаване на културен продукт при задължително първо публично представяне, както и за разпространение на вече съществуващ културен продукт при представяне на информация за него.

Допустима е и трета хипотеза – създаване и разпространение на един и същ културен продукт. Не се допуска обаче проект, при който е предвидено създаването на един културен продукт и разпространението на друг, различен културен продукт.

Следователно проект, който предвижда **създаване на нов културен продукт и неговото първо публично представяне**, както и проект за **разпространение на вече съществуващ културен продукт с представена информация за него и конкретно предвидени дейности по разпространението му**, съответстват на допустимите хипотези по програмата.

## Използване на Изкуствен интелект (ИИ)

Тълкуване на условие за “частично генерирано с изкуствен интелект” (ИИ)

Съгласно условията на програмата проекти, частично генерирани с изкуствен интелект (ИИ), са недопустими.

Допустимо ли е ИИ като помощен инструмент?

Съгласно условията на програмата проекти, частично генерирани с изкуствен интелект са недопустими. Генеративният ИИ не е равностоен на използването на ИИ за технически цели, напр. проверка на правопис.

Възможно ли е проект само за разпространение на вече съществуващ продукт, ако при създаването му е имало намеса на ИИ?

Възможно е при условие, че не е използван ИИ за генеративни цели съгласно предходния въпрос.

## Уязвими групи

Какво е уязвима група?

В условията на програмата не е въведена отделна дефиниция или изчерпателен списък на „уязвими групи“. Терминът е използван в рамките на критерия за оценка, съгласно който се оценява дали дейностите по проекта са организирани по достъпен и приобщаващ начин и са отворени към хора от уязвими групи.

Самото наличие на възрастова характеристика – например деца до 10 години – не определя автоматично лицата като „уязвима група“. При оценката следва да се отчита конкретният контекст на проекта и начинът, по който кандидатът аргументира достъпността и приобщаващия характер на дейностите.

Опциите, налични в електронната система в полетата „Целеви групи“ и „Аудитории“, са предназначени за описване и структуриране на целевите публики на проекта и не представляват самостоятелно нормативно определение на понятието „уязвими групи“.

Групите в неравностойно положение включват, но не се ограничават до:

- хора с ниски доходи;
- семейства с един родител;
- етнически малцинства;
- мигранти, бежанци и хора, търсещи убежище;
- роми;
- деца и младежи;
- хора, живеещи с ХИВ/СПИН или други хронични заболявания;
- повъзрастни работници;

- изолирани възрастни хора;
- транссексуални хора;
- хора с увреждания;
- бездомни хора;
- хора, зависими от алкохол и наркотици;
- деца, които преждевременно напускат училище;
- трайно безработни хора.

Източник: Cedefop, 2020a.

## Минали проекти

Критерии за минали проекти/резерви: недопустими ли са проекти, които не са одобрени на предишни конкурси на Фонда.

Недопустими са проекти, които не са одобрени на предишни конкурси, организирани от Фонда, като това не включва проекти, които не са одобрени поради недостиг на средствата, посочени в заповедта за съответния конкурс;

Дали „резервите“ без финансиране могат да кандидатстват и как на практика?

Съгласно условията на програмата, одобрените в предишни сесии, но нефинансирани проекти поради липса на средства могат да кандидатстват отново със същия проект.

Допустимост на частни културни организации: дали ЕООД трябва задължително да е вписано в регистър към МК и как се определя допустимостта като „частна културна организация“.

Не е задължителна регистрацията на юридическото лице кандидат в регистър към Министерството на културата. Допустимостта като частна културна организация е по смисъла чл. 10, ал. 1, т.1 от ЗЗРК.

Задължително ли е проектът да включва уязвими групи като участници/целева група.

Не, но по програмата е приложим критерий за оценка, който таргетира включването на уязвими групи.

## Допустими разходи

Командировки: допустими ли са нощувки и дневни пари при командировки/снимки извън населено място; изискванията как се отнасят към транспорт и фактурирано настаняване; отделно – дали са допустими командировъчни разходи (пътни, дневни, квартирни)?

Съгласно условията на програмата разходите **за транспорт и настаняване** на творческия и административния екип са допустими.

Оборудване: допустимо ли е закупуване на техническо/сценично оборудване.

Съгласно условията на програмата са допустими разходи за материали и оборудване. Недопустими са разходите за Дълготрайни материални активи по смисъла на СС 16. "Дълготрайни материални активи".

Допустимост на активи/разходи, направени **\*\*преди договора\*\***.

Съгласно условията на програмата разходи, направени преди сключване на договора с НФК са недопустими

Хонорари/разходи към екип: допустим разход ли е хонорар за сценични работници.

Хонорарите за административния и творческия екип са допустим разход.

Деклариране/подписване с КЕП: кои документи се подписват с КЕП (само декларацията de minimis или и други документи).

В новата система за кандигатстване се изисква единствено декларация de minimis да е подписана с КЕП, като кандигатите подписват с КЕП цялата кандигатура при нейното подаване.

Участие на едно и също лице в екипа с **\*\*две различни роли\*\*** и отделни възнаграждения.

Условията на програмата не забраняват участието на едно и също лице с две различни роли и възнаграждения.

## Бюджет, ДДС, Собствен принос, Съфинансиране

ДДС: Включва ли се в бюджетните разходи (с/без ДДС) и ако кандигатът няма право на данъчен кредит – откъде се покрива невъзстановимото ДДС; може ли ДДС да е собствен принос?

Данък добавена стойност (независимо дали е възстановим или невъзстановим) е недопустим разход съгласно чл. 18, ал. 11, т. 2 от НАРЕДБА № 6 ОТ 21 НОЕМВРИ 2024 Г. ЗА ОБЩИТЕ УСЛОВИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА КОНКУРСИТЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СРЕДСТВА ОТ НАЦИОНАЛЕН ФОНД "КУЛТУРА", ЗА ДОПУСТИМОСТ НА РАЗХОДИТЕ, ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТИТЕ И ЗА ТЯХНОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ и Условиата на програмата.

Разходи извън посочените допустими могат да бъдат отчетени като собствен принос, при условие, че са пряко свързани с изпълнението на проектното предложение, са аргументирани и са обосновани.

Нефинансов принос: разграничение между различни форми на принос (в т.ч. техника/оборудване и транспорт) и дали това се приема като принос.

Съгласно условията на програмата при проекти, кандидатстващи за финансова подкрепа на стойност над 10 000 евро, кандидатът следва да осигури собствен принос в размер на минимум 20% от общия бюджет на проекта.

Собственият принос може да включва разходи, пряко свързани с изпълнението на проектното предложение, които не са заявени за финансиране от НФК, при условие че са аргументирани и обосновани. В условията на програмата е предвидено изрично, че разходи извън посочените като допустими за финансиране могат да бъдат отчетени като собствен принос, когато са пряко свързани с изпълнението на проектното предложение, са аргументирани и обосновани.

**Не се предвижда остойностяване на неплатен труд на екипа като собствен принос. Когато трудът на членове на екипа е свързан с реално извършен и документално доказуем разход/възнаграждение, същият следва да бъде включен и отчетен съобразно приложимите правила за допустимост на разходите.**

Какво е изискването за собствен принос?

При проекти с искано от НФК финансиране на стойност над 10,000 евро, кандидатите следва да осигурят собствен принос минимум 20% от общия бюджет на проекта.

Може ли собственото участие да е непарично (собствен труд) или само парично?

Собственият принос е само финансов.

Как да се отчитат пера/части от бюджета, ако кандидатът иска да заяви само някои разходи.

Кандидатът посочва в бюджета на проектното предложение конкретните разходи, за които заявява финансиране от НФК. Не е необходимо всички разходи, свързани с реализацията на проекта, да бъдат заявени за финансиране от Фонда. Разходите, които кандидатът ще поеме със собствени средства или чрез други източници на финансиране, следва да бъдат отразени като собствен принос/съфинансиране съобразно приложимите условия. При отчитане се представят документи за реално извършените разходи, заявени за финансиране от НФК, както и за собственото участие, когато такова е приложимо.

Въпрос за двойно финансиране: как се прилага ограничението при филмов/аудиовизуален проект и как се разделят бюджетни пера/разходооправдателни документи между донори?

- При осигурено съфинансиране от други публични донори/програми, то трябва да не надвишава 50% от общия размер на съфинансирането.
- При осигурено съфинансиране от други публични донори/програми, кандидатът трябва да декларира за кои разходи и дейности са осигурените средства.

Приходи: допустимо ли е представенията да са с платен вход; как се отразяват очаквани приходи в бюджета/собствения принос; как се третира разликата между прогнозни и реализирани приходи.

Условията на Програмата не забраняват дейности с платен вход. НФК не изисква предоставяне на информация за очаквани приходи и същите не се признават като собствен принос.

Как се третира собствена озвучителна и осветителна техника и собствен транспорт като нефинансов принос? Какви разходи могат да се приемат като собствен принос: разграничение между „притежаване/използване“ и реално извършени и документално доказуеми разходи, пряко свързани с проекта?

Използването на собствена озвучителна и осветителна техника, както и на собствен транспорт, може да бъде част от ресурсното обезпечаване на проекта, но не може само по себе си да бъде остойностено като собствен принос чрез определяне на условна стойност за наем или пазарна цена на използваното оборудване и транспорт.

Собственият принос по смисъла на условията на програмата може да включва разходи, пряко свързани с изпълнението на проектното предложение, които не са заявени за финансиране от НФК. В условията изрично е посочено, че разходи извън изброените допустими за финансиране могат да бъдат отчетени като собствен принос, при условие че са пряко свързани с изпълнението на проекта, аргументирани и обосновани.

В този смисъл, самото притежаване и използване на собствена техника и транспорт не представлява разход, който може да бъде остойностен като собствен принос. Не може например да бъде посочена стойност, равна на пазарния наем на озвучителната и осветителната техника, която кандидатът би заплатил, ако я наемаше от външен доставчик.

При наличие на реално извършени и документално доказуеми разходи, свързани с използването на собствените активи, същите могат да бъдат преценявани съобразно приложимите правила за допустимост и условията на програмата. При това кандидатът следва да може да обоснове пряката им връзка с изпълнението на проекта и размера им.

Следва да се има предвид и че при отчитането на проекта всички разходи, включително тези, посочени като собствен принос, следва да бъдат обосновани и доказани съобразно приложимите правила.

Документиране и обосноваване: с какви документи се удостоверява при кандидатстване и последващо отчитане; изискване за обоснованост и доказуемост на всички разходи?

Списък с допустими разходооправдателни документи за различните типове разходи може да намерите в Указанията за изпълнение и отчитане на проекти по програми, финансирани от Националния фонд „Култура“.

## Подписване с КЕП

КЕП и техническа съвместимост с платформата (напр. облачен КЕП без смарт карта/четец дали е съвместим с konkursi.ncf.bg или се изисква КЕП на смарт карта).

В секция „Помощ“ на уебсайта за кандидатстване има инструкции за електронно подписване. <https://konkursi.ncf.bg/help/index.html>